RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich
00-090 Warszawa Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Warszawa, 18 sierpnia 2005 r.

36961

RPO-509881-I/05/AM

Pan
Marek Balicki
Minister Zdrowia

Szanowny Panie Ministrze,

Na tle jednej ze skarg konstytucyjnych (Ts 210/04), której odmówiono nadania dalszego biegu z przyczyn formalnych, pojawiły się istotne wątpliwości co do zgodności z Konstytucją jednego z zaskarżonych przepisów, a mianowicie § 20 ust. 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 marca 2004 r. w sprawie stażu podyplomowego lekarza i lekarza stomatologa (Dz. U. Nr 57, poz. 553, zmian. Dz. U. z 2004 r. Nr 207, poz. 2118). Niemożność rozstrzygnięcia sprawy przez Trybunał Konstytucyjny wynikała z braku ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie skarżącego. Trybunał podkreślił jednak w uzasadnieniu postanowienia z dnia 16 marca 2005 r., że "Brak rozstrzygnięcia nie jest jednak równoznaczny z brakiem naruszenia wspomnianych praw lub wolności, tylko przesądza o niemożności dochodzenia ich ochrony w trybie skargi konstytucyjnej. Konstatacji tej nie zmienia nawet fakt, iż przedmiotem skargi jest m.in. przepis, który de facto uniemożliwia uzyskanie ostatecznego rozstrzygnięcia. Jednoznaczne w tym zakresie brzmienie art. 79 ust. 1 Konstytucji wyklucza bowiem możliwość rozpatrzenia skargi wniesionej w sprawie, w której nie uzyskano żadnego rozstrzygnięcia. Nie zamyka to jednak drogi do domagania się zbadania zgodności z konstytucją kwestionowanej regulacji w innym trybie kontroli konstytucyjności aktów prawnych."

Zauważyć wypada, że Trybunał Konstytucyjny nie ma możliwości podjęcia kontroli konstytucyjności aktu normatywnego z własnej inicjatywy i w związku z tym, niezależnie od wyraźnej sugestii zawartej w przytoczonym wyżej fragmencie uzasadnienia postanowienia, zasygnalizował Rzecznikowi Praw Obywatelskich potrzebę zbadania sprawy.

Analiza powołanego przepisu rozporządzenia Ministra Zdrowia prowadzi do wniosku, że wątpliwości co do jego konstytucyjności są uzasadnione.

Jednym z warunków przyznania lekarzowi prawa wykonywania zawodu lekarza jest złożenie z wynikiem pozytywnym państwowego egzaminu kończącego staż

podyplomowy (art. 5 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, t.j. Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 204 z późn. zmian). Egzamin ten, zwany w rozporządzeniu Lekarskim Egzaminem Państwowym (LEP), przeprowadzany jest w formie testu, zaś ocen dokonuje i ustala wyniki Centrum Egzaminów Medycznych w Łodzi. Wyniki egzaminu podawane są przez CEM na jego stronie internetowej, zaś świadectwo złożenia LEP-u otrzymują jedynie osoby, które złożyły egzamin z wynikiem pozytywnym (§ 21 ust. 1 rozporządzenia).

Złożenie LEP-u z wynikiem negatywnym jest równoznaczne z zamknięciem drogi do wykonywania zawodu lekarza osobie posiadającej dyplom lekarza wydany przez szkołę wyższą. Z tego względu prawo powinno przyznawać lekarzowi uprawnienie do odwołania się od wyniku egzaminu do organu, który będzie władny w sposób obiektywny dokonać oceny prawidłowości przeprowadzonego egzaminu W przeciwnym razie dojść może do naruszenia konstytucyjnego prawa do sądu (art. 45 Konstytucji w zw. z art. 77 ust. 2), prawa do zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji (art. 78 Konstytucji) oraz prawa do swobodnego wyboru i wykonywania zawodu art. 65 Konstytucji).

Zgodnie z § 20 ust. 5 rozporządzenia wynik egzaminu nie stanowi decyzji w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego. Tak więc w sposób niedopuszczalny, aktem podustawowym, przesądzono o niemożności jego weryfikacji w drodze postępowania administracyjnego. Co prawda sądy administracyjne nie są związane takim niekonstytucyjnym rozwiązaniem i mogłyby odmówić stosowanie tego przepisu, jednak opisana konstrukcja poważnie utrudnia zainteresowanym dochodzenia ich praw w trybie sądowo administracyjnym i zasadna jest teza, że w aktualnym stanie prawnym lekarze nie dysponują skutecznymi środkami prawidłowości przeprowadzonego egzaminu.

W tej sytuacji na podstawie art. 14 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t. jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę o pilne usunięcie niekonstytucyjności wskazanego przepisu rozporządzenia Ministra Zdrowia. W przeciwnym bowiem razie Rzecznik Praw Obywatelskich zmuszony będzie skierować w tej sprawie wniosek do Trybunału Konstytucyjnego.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia

Rzecznika Praw obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich